

FØROYA SOSIAL-DEMOKRATUR

FRÆLSI

JAVNAÐUR

BRÓÐURSKAPUR

Nr. 39

Lýsingarprísur fyri mm: 12 oyru á
1. síðu, 10 oyru á 3. og 4. síðu

Leygardag 22. oktober 1949

Bladid verður bílagt á posthúsinum, og
kostar kr. 2,00 + porto um fjórðingsárið

23 árg.

TINGAKROSSUR DROYMUR ENN

Í eini blaðgrein mikudagin um trolaramálið sigur Tingakrossur millum annað hesi orð:

»Síðsta leygardag kastar »Føroya Socialdemokraturn« okkum fyrri, at vit saman við »Dimmalætting« eru við at taka álitid á okkara trolaravinnu frá fólki. Nei, tað gera vit ikki: men vit hava alla tíðina gingið ímóti streyminum og roynt at leiða fólk okkara burtur frá eini dreymsjónarhugsan um okkara trolvinnu inn í veruleikan, og tað er meira enn »Socialurin« hevur gjørt. Hann var fullt við í tí stóra trolarafebrinum og heldur framvegis upp á dreymsjónina«.

Um Tingakrossur sum hann sjálvur sigur, fyrr hevur »gingið ímóti streyminum« og ikki hevur vilja verið við til at veita froyingum tey arbeiðsamboð (trolararnar), ið törvur varð á, so er stundin nú komin eisini fyrri hann at vakna og verða við til at taka tey tók, ið krevjast fyrri at bjarga trolaraflota okkara.

O. u. 1000 menn arbeiða um-borð á trolarunum, og á landi hevur nakað av fólki arbeiði, ið stavar frá trolaradriftini, og koma vit aftur í ta tíðina, tá fiskur verður turkaður aftur her, so verður ikki eiti av arbeiði, teir koma at geva.

Javnaðarmenn súa sanniliga eisini vansarnar við at keypa dýrar og vánaligar trolarar. Teir settu tí fram uppskot um, at kønir menn skuldi verða valdir at ansa eftir, at trolararnir vórðu keyptir við skili: men ikki varð svarað til hetta uppskot javnaðarmanna. — Arbeiðsamboð máttu fáast til vega, harvið varð einki at gera, tí ikki kundu froyingar allir leggjast á landi: men tað var teimum longu greitt, at tann tíð kundi reiðiliga skjótt koma, at hesi dýru og í mongum froyum vánaligu froy ikki kundu svara seg í driftini. Teir vóru greiðir yvir longu tá, at tey máttu niðurskrivast, so tann stóða, trolararnir eru í dag, kemur ikki javnaðarmonnum óvart — tvørturímóti.

Hitt »fría initiativ« mátti ikki skeriast, tí læt fólkaflokkurin og sambandið menn keypa, sum teir vildu, hvat teir vildu, og fyrri hvat teir vildu — í dag

sviður taðtil alt landið; men harvið er einki at gera: Trolararnir megu bjargast! Tingakrossur og menn hansara megu sleppa síni negativu stöðu og verða við til at bjarga teimum.

Landsins arbeiðsamboð megu bjargast og fáast til at svara seg peningaliga — sjálvt um skorið verður nakað djúpt í stöðum.

Bryggjur

Nú verður arbeiðið við leingjan av bryggjunum í Hósvík, Hvalvík, Streymnesi og á Oyri byrjað. Hesar bryggjur hava verið so stuttar, at bátar sum t. d. Tróndur hava havt ilt við at arbeiðið við tær.

PETER WIGELUND

skipasmiðjustjóri í Reykjavík, vitjar í hesum dögum Føroyar. Hann er nú 50 ár, og útvíð helvtina av lívtíð síni hevur hann arbeiði í Íslandi. Mangir eru teir froyingar, ið hann hevur hjálpt til rættis í Reykjavík. Enn er hann kennari í nevaleiki har vesturi. — Undir bardaganum var hann kennari fyrri enskar hermenn í Íslandi, og stundum luttók hann við teimum í nevaleiki móti amerikanskum hermonnum.

Einki fólkatingsval í Danmørk

Ikki varð danska ríkisstjórnin feld á hesum sinni. Allir flokkar lögdu fram síni sjónarmið á ríkisdegi týsdagin og miðvikudagin, og orðadrátturin var bæði langur og strangur. Konservativir, kommunistar og retsforbundet settu harðliga at stjórnini fyrri hennara lækkan av krónuvirðinum.

Klokkan 1 hósmorgunin kom álitissuppskot til stjórnina til atkvøðugreiðslu, og varð tað samtykt við 72 atkvøðum. Sostatt varð stjórnin sitandi. Javnaðarmenn og radikalir vóru fyrri uppskotinum. Ímóti vóru konservativir, kommunistar, retsforbundet og 5 vinstrumenn, meðan hinir vinstrumennir ikki greiddu atkvøðu.

Føroya fiskasøla

Javnaðarmenn hava verið greiðir yvir og ofta havt á máli, at tað ikki ber til, at fiskimenn, ið eiga helvtina av øllum tí fiski, teir veiða, ikki eru umbodaðir í Føroya Fiskasölu. — Flokkurin hevur tí lagt soljóðandi skriv inn á ting:

Undarligt at hugsa sær, at ein landsskipan fyrri soluni av okkara lands saltfiski er so rangvíst háttáð, at Føroya fiskimönnum ikki er tryggjað umboð í stjórn og umboðsnevnd fiskasölnunnar.

Tílkert er so ódemokratiskt sum hugsast kann, og tað sømir seg lítið fyrri landsins stjórnarmenn at lata tílkert órættvísi standa við. Undirskrivaðu loyva okkum tí at heita á Føroya lögting at broyta skipanina fyrri Føroya fiskasölu soleiðis, at veiðimannastetturin, ið vanligi sambært sáttmála eigur helmingin av veiðini, verður at fáa helmingin av limunum í umboðsmannanevndina og stjórnina fyrri Føroya Fiskasölu.

FRÁBYTIS-RÆTTURIN

Ikki hevur tað eyðnaðist at gjørt frábyttisrættin galdandi eisini fyrri trolararnar. Javnaðarmenn hava hildið tað verið ein blóðugan órætt, at fiskimenn ikki hava havt frábyttisrætt í allari veiði; krevja teir tí nú, at Føroya lögting ger frábyttisrættin galdandi eins væl fyrri trolarar sum fyrri sluppur og skonnartir, teir krevja frábyttisrættin gjórðan galdandi á tann hátt, at peningur fiskimannsins verður býttur frá beinan vegin, sum selt er, um skipið hevur veitt til físfisk ella saltfisk.

Vit loyva okkum her at prenta upp flokksins áheitan á tingið:

— Ferskfiskasáttmáli millum fiskimenn og trolaraeigarar er lagdur fyrri tingið.

Meðan fiskimaðurin hevur frábyttisrætt við sluppum og skonnartum hevur hann ongan frábyttisrætt við trolarum.

Hetta má verða hildið at vera skeivt.

Vit loyva okkum tí at biðja tingið um at skipa fyrri, at fiski-

manninum við lóg verður tryggjað at eiga frábyttisrætt í allari vinnu síni, og í sambandi við henda spurning gera tað lógfast, at Føroya fiskasöla ella annar avrokningarstovni, maður ella felag skal avrokna veiðimönnum og útgerðarmonnum hvør fyrri seg, so veiðimaðurin altíð er visur í at fáa peningin, so brátt keyparin hevur goldið veiðuna.

Kemur nú ferð á?

Hvalvíkar sóknarstýri ætlar nú at seta reiðiligt skump á vegagerðina millum Hvalvík og Hósvík: tí eftir hvat vit hava frætt, hava teir keypt 4-tonsa belttraktor av amerikanskari gerð til hetta arbeiðið.

Soleiðis eigur tað at verða. Við hakkara og spaða gongur seint, og ikki er tíðarhóskandi at bera grói á rygginum. Latið okkum bara taka maskinurnar í brúk, nokk er at takast við fyrri menniskjuni kortini.

Jardarráðið hevur eisini fingið belttraktor, og verður hann brátt royndur í nýdyrkingararbeiði.

EL-LJÓS Í NÓLSOY

Edv. Hansen, Nólsoy, hevur keypt motorar, dynamoir og akkumulatorar, ið onglendingar settu upp suður á Boruni undir krígunum. — Hann hevur nú fingið lagt inn elektriskt ljós í sethús síni.

Verkið er nóg stórt til at veita allari Nólsoyar bygd ljós, so væntandi er, at fleiri skjótt fara at fáa sær el-ljós frá honum.

„Okkara flokkur

hevur á tingi allatíðina mælt ímóti hesi fyrilitsleysu heftan av skuld á okkara almenna húsarhald«.

Soleiðis sigur x í »Tingakrossi« av 12. oktobir. Hann talar um Vinnulánsgrunns lán til trolaraeig.

Men hví ikki halda seg til sannleikan, ið er, at helmingurin av gamla sjalvstýrisflokkinum við hinum helminginum aftan (Frh. á 4. síðu.)